

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1241/2529

นางบุญครอง เกษมวรรณโจทก์ นางทองมาก เกษมวรรณจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1658, ป.พ.พ. มาตรา 192

ย่อ / หลักกฎหมาย

เจ้ามรดกมีเจตนาจะทำพินัยกรรมเป็นแบบเอกสารฝ่ายเมืองแต่ไม่ได้ไปทำต่อกรรมการอำเภอ จึงไม่สมบูรณ์เป็นพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1658 แต่พินัยกรรมดังกล่าวเจ้ามรดกเป็นผู้เขียนขึ้นเองทั้งฉบับ จึงมีผลใช้บังคับได้ตามมาตรา 1657 หากเจ้ามรดกไม่ประสงค์ให้พินัยกรรมมีผลบังคับต่อไป จะต้องเพิกถอนเสียโดยการทำลายหรือขีดฆ่าเสียด้วยความตั้งใจตามมาตรา 1695 แม้เจ้ามรดกจะได้พูดสั่งเสียต่อหน้าญาติผู้ใหญ่หลายคนเป็นทำนองเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อกำหนดในพินัยกรรม แต่ไม่มีการบันทึกและลงลายมือชื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นพินัยกรรมแบบใดแบบหนึ่งตามมาตรา 1656 ถึงมาตรา 1669 จึงไม่มีผลเปลี่ยนแปลงแก้ไขพินัยกรรม การที่จำเลยตกลงแบ่งที่นา บ้านและยุ้งข้าวพิพาทให้แก่โจทก์ตามพินัยกรรมแล้วเพิกกลับใจไม่ยอมโอนให้ในภายหลัง ย่อมถือได้ว่าจำเลยได้ละเสียแล้วซึ่งประโยชน์แห่งอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 192 แม้โจทก์จะฟ้องคดีภายหลังเจ้ามรดกถึงแก่กรรมแล้วเกิน 1 ปี คดีก็ไม่ขาดอายุความ บ้านและยุ้งข้าวพิพาทเป็นของเจ้ามรดกมีมาก่อนแต่งงานกับจำเลยจึงมิใช่สินสมรสของจำเลยกับเจ้ามรดก.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า บิดาโจทก์ได้ทำพินัยกรรมยกที่นาเนื้อที่ ๑๑ ไร่ บ้านและยุ้งข้าวให้แก่โจทก์ หลังจากบิดาโจทก์ถึงแก่กรรมแล้ว จำเลยซึ่งเป็นมารดาเลี้ยงของโจทก์อ้างว่าที่นาและยุ้งข้าวเป็นสินสมรสของบิดาโจทก์กับจำเลย ห้ามโจทก์เกี่ยวข้องกับที่นาและยุ้งข้าวเสีย ขอให้พิพากษาว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องกับที่นาและยุ้งข้าวหากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคา ๗,๐๐๐ บาท และใช้ค่าเสียหายปีละ ๕,๐๐๐ บาทแก่โจทก์จนกว่าจำเลยและบริวารจะออกจากที่นา จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า นายอ่วมเจ้ามรดกมีได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้โจทก์ ที่นานายอ่วมยกให้จำเลย โจทก์และนายไสว บ้านและยุ้งข้าวนายอ่วมยกให้โจทก์ ทั้งสองกรณีมีข้อแม้ว่าโจทก์จะต้องไม่กลับไปอยู่กินกับนายเข้มสามีเดิมมิฉะนั้นให้บ้านและยุ้งข้าวตกเป็นของจำเลย เมื่อนายอ่วมตายโจทก์ผิดเงื่อนไขไปอยู่กินกับนายเข้ม บ้านและยุ้งข้าวจึงตกเป็นของจำเลย คดีโจทก์ขาดอายุความ ๑ ปีแล้วขอให้ยกฟ้องและพิพากษาว่าที่นา บ้านและยุ้งข้าวเป็นของจำเลย ห้ามโจทก์เข้าเกี่ยวข้อง ให้โจทก์ส่งมอบบ้านให้จำเลยหากส่งมอบไม่ได้ให้ใช้ราคา ๒๐,๐๐๐ บาทแทน โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า ที่นาเป็นของโจทก์แต่ผู้เดียวตามพินัยกรรม โจทก์ครอบครองมาตั้งแต่บิดาถึงแก่กรรม บ้านและยุ้งข้าวปลูกในที่ดินของโจทก์ย่อมเป็นส่วนควบของที่ดินและโจทก์ครอบครองมา ขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า บ้านพิพาทเป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้อง ให้แบ่งที่พิพาทเนื้อที่ ๑๑ ไร่ตามฟ้องและยุ้งข้าวพิพาทให้โจทก์และจำเลยคนละกึ่งหนึ่ง หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมไปจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับที่ดิน ให้ถือคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทน หากการแบ่งตกลงกันไม่ได้ให้ประมุขกันระหว่างคู่ความ หรือมิฉะนั้นให้ขายทอดตลาดเอาเงินแบ่งกันตามส่วนคำขอท้ายฟ้องของโจทก์และฟ้องแย้งของจำเลยนอกจากนี้

ให้ยกเสีย โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ที่นาเนื้อที่ ๑๑ ไร่ บ้านและ
ยุงข้าวเป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้อง ให้จำเลยคืนยุงข้าวแก่โจทก์ ถ้าคืนไม่ได้ให้ใช้
ราคา ๒,๐๐๐ บาท แก่โจทก์ นอกจากนี้ที่แก้คงเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกา
ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่านายอ่วมมีเจตนาที่จะทำพินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒
เป็นพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง แต่มีได้ไปทำต่อกรมการอำเภอ พินัยกรรมจึงไม่สมบูรณ์เป็น
พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๕๘ ก็ตาม เมื่อ
พินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒ นายอ่วมเป็นผู้เขียนขึ้นเองทั้งฉบับและได้ลงลายมือชื่อไว้เอง จึงเป็น
พินัยกรรมที่สมบูรณ์ตามแบบพินัยกรรมเอกสารเขียนเองทั้งฉบับ ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๗ จึงมีผลใช้บังคับได้หากนายอ่วมไม่ประสงค์ให้
พินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒ มีผลบังคับต่อไป ก็จะต้องเพิกถอนพินัยกรรมดังกล่าวเสียโดยการ
ทำลายหรือขีดฆ่าเสียด้วยความตั้งใจ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๕๕ เมื่อ
ข้อเท็จจริงปรากฏว่าพินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒ มิได้ถูกขีดฆ่าทำลายหรือเพิกถอนด้วยประการ
ใดๆ พินัยกรรมดังกล่าวจึงยังมีผลบังคับเป็นพินัยกรรมที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย ส่วนที่จำเลยนำสืบ
ว่าก่อนนายอ่วมถึงแก่กรรม นายอ่วมได้พูดสั่งเสียต่อหน้าญาติและผู้ใหญ่หลายคนเป็นทำนอง
เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อกำหนดในพินัยกรรมนั้นเห็นว่า แม้จะมีการพูดสั่งเสียไว้เช่นนั้นจริง แต่ก็
ปรากฏว่าได้มีการบันทึกและลงลายมือชื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์เป็นพินัยกรรมแบบใดแบบหนึ่งตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๖๕๖ ถึงมาตรา ๑๖๖๙ คำสั่งเสียดังกล่าวจึงไม่มีผล
เปลี่ยนแปลงแก้ไขพินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒ แต่อย่างใด หลังจากนายอ่วมถึงแก่กรรม จำเลย
และญาติทุกคนได้ตกลงแบ่งปันที่นาพิพาทให้กับจำเลยแล้ว ครั้นต่อมาโจทก์คืนดีกับนายเข้มสาม
มีเดิม จำเลยจึงไม่ยอมโอนที่นาให้แก่โจทก์ ดังนี้ การที่จำเลยตกลงแบ่งที่นาทุ่งหนองขามเปีย บ้าน
และยุงข้าวพิพาทให้แก่โจทก์ตามพินัยกรรมเอกสารหมายเลข จ.๒ แล้ว เพิ่งกลับใจไม่ยอมโอนให้ใน
ภายหลัง ย่อมถือได้ว่าจำเลยได้ละเสียแล้วซึ่งประโยชน์แห่งอายุความตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๒ แม้โจทก์จะฟ้องคดีนี้หลังจากนายอ่วมถึงแก่กรรม
แล้วเกิน ๑ ปี ก็ไม่ขาดอายุความ บ้านและยุงข้าวพิพาทเป็นของนายอ่วมมีมาก่อนแต่งงานกับ
จำเลยจึงมิใช่สินสมรสของจำเลยกับนายอ่วม พิพากษาแก้เป็นว่า ที่นาเนื้อที่ ๑๑ ไร่ บ้านและ
ยุงข้าวเป็นของโจทก์ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้อง ให้จำเลยคืนยุงข้าวแก่โจทก์ ถ้าคืนไม่ได้ให้ใช้
ราคา ๒,๐๐๐ บาทแก่โจทก์ คำขอของโจทก์นอกจากนี้ให้ยก ให้ยกฟ้องแย้งของจำเลย

องค์คณะ

พิชัย วุฒิจำนงค์ · อภินัย ปุષปาคม · ยรรยง อธิธิพงษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1241/2529>